24 Vassunda – Edeby

Ortnamnet är belagt från 1288, Wazsundum, och anses betyda vadstället i sundet mellan Garnsviken och Ekoln. Edeby anses betyda en hög landtröskel, där båtarna måste dras till nästa vattenled.

25 Vassunda kyrka

Kyrkan byggdes på 1200-talet. Runt äldre delen av kyrkogården löper en bogårdsmur som i söder öppnar sig i en s.k. stiglucka, ett vitrappat litet ingångshus, byggt på 1400-talet. På 1400-talets mitt tillkom också tornet, valv och kalkmålningar. Kyrkan förlängdes med ett tresidigt kor 1696. Det ljusa, öppna, vitputsade kyrkorummet med högt trätunnvalvtak, som vi nu ser, är ett resultat av en ombyggnad i nyklassicistisk anda 1804. Altaruppsatsen , ett krusifix i mitten och på var sin sida sida de två allegoriska kvinnostatyerna ”Hoppet” med ett ankare och ”Tron” med ett kors är tillverkad av den kände uppländske bildhuggaren Magnus Granlund 1767. Predikstolen är ett stockholmsarbete av bildhuggaren J. L. Schvager 1716 och anses efterbilda predikstolen i Stockholms Storkyrka. Från taket hänger flera vackra mässingsljuskronor, den äldsta från senmedeltiden. I en glasmonter i sakristian förvaras ett fragment av ett medeltida broderi, förmodligen en s.k. processionsfana, som föreställer St. Göran och draken. Det är broderat med guld, silver och silke och anses vara tillverkat hos Albertus Pictor i Stockholm på 1490-talet.

Kyrkan har en mycket ljus och harmonisk atmosfär, utmärkt akustik och äger en fin flygel. Den används ofta i Knivsta pastorats musikverksamhet.

I Sävja gård – Carl von Linnés egen ”retreat”

Samtidigt som Linné köpte Hammarby 1758 så förvärvade han också lantbruksfastigheten Sävja. Han inredde ett par rum på övervåningen åt sig själv där han kunde dra sig tillbaka från offentligheten, ta det lugnt, koppla av och prata med arrendatorn och hans familj som disponerade resten av huset. Linné planterade några askar, nu stora träd, som man kan se i södra delen av husets trädgård. Hit ut sökte sig Linné ofta på kortare besök, det sista bara några få dagar före sin bortgång vintern 1778. Här finns nu en liten örtagård och en utställning om medicinalväxter. Huset är K-märkt och förvaltas av Uppsala kommun.

22 Båtgravarna i Tuna

Ortnamnet Tuna anses tyda på en inhägnad kult- och samlingsplats för traktens folk sedan urminnestid. Här i Tuna by, Alsike, upptäcktes år 1893 s.k. båtgravar. I början på 1930-talet grävdes de ut av prof. Hjalmar Stolpe och T.J. Arne som publicerade ”Das Bootgräberfeld von Tuna in Alsike” 1934. Liknande båtgravsfynd från tiden 550-ca 800, alltså yngre järnålder, finner man vid Ultuna, Gamla Uppsala prästgård, Valsgärde och Vendel i Uppland. Här i Tuna hittade man 10 stycken i marken nedsatta båtar av 8-12 m längd. Fyndmaterialet var mycket rikt, eftersom det inte var fråga om brandgravar. Tidens gravskick var annars oftast bränning och gravsättning under hög eller stensättning. Men här ligger den döda mannen eller kvinnan i båten tillsammans med vapen, husgeråd, verktyg, hundar, hästar, gäss, får, proviant, smycken, dräktdetaljer, allt för att förberedas på ett angenämt liv efter döden. Kanske ville man hedra en familjs huvudmän/-kvinnor på detta speciella sätt.

3 Naturreservatet Nåntuna Lund

Här i Nåntuna lund stannade Linné under sina exkursioner för att demonstrera lundväxter och låta deltagarna samla insekter. Här kan man se stora ekar, hassel, hägg, druvfläder, vägtorn, try, slån. På våren är marken fylld av blommande blåsippor, vitsippor, dvärgvårlök, sloknunneört, handnunneört, svalört, buskviol, lundgröe. Här finns även gravfält från äldre järnåldern. Ägare och förvaltare är Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU).

20 Krusenbergs omgivningar – urgammal kulturbygd

Innan man kommer fram till början av alléen vid de röda ladugårdsbyggnaderna finns en informationstavla och karta ”Krusenberg – ett landskap som berättar” som markägaren SLU satt upp och där SLU ger en beskrivning av landskapet och tips om en promenadrunda.

Nära allén på östra sidan ligger en kulle som är områdets högsta punkt. Här finns en stensättning, en grav från bronsåldern. Mälarens vattenyta låg då ca 20 m högre än idag och graven måste ha legat väl synlig för sjöfarande. Troligtvis utgjorde den en revirmarkering. På kullen finns också en kvarnbyggnad från 1809. Sedan 1600-talet har det funnits en kvarn på denna plats. Fortsätter man åt öster över åkerlandskapet kommer man till en stor ”åkerholme”, en hagmark, Alsike hage, med vidunderligt vacker utsikt mot Ekoln, och här finns en flora som är typisk för betade torrbackar, t.ex. gullviva, solvända, jungfrulin, axveronika, kattfot, backnejlika, kummin, brudbröd, backsippa.

Här finns gravar från järnåldern. En av gravarna med oval form och nedsänkning i mitten tyder på att det kan vara en s.k. båtgrav. Gravfält eller s.k. ättebackar tros ha fungerat som revirmarkeringar eller symboler för familjens gård. Nedanför kullen och hagmarkerna breder Mälarens strandänger ut sig, en gång viktiga slåttermarker för jordbrukarna för att få foder till djuren att räcka till. Här kan man se buskskvätta, gulärla, tofsvipa, enkelbeckasin, gäss, brun kärrhök, gräshoppssångare, grodor.

5 Flottsund

Här skär Fyrisån genom Uppsalaåsen och rinner ut i Mälarviken Ekoln. För ca 2000 år sedan var delar av Uppland fortfarande vattentäckt. De delar som nu ligger över 10 m-höjdkurvan stack upp som öar kringgärdade av vattenvägar. Lunsenplatån var en sådan stor ö. Man seglade inåt Uppland på två viktiga vattenleder, Långhundraleden med infart från Östersjön vid nuvarande Österåker och Mälarleden med infart vid nuvarande Flottsund. Landhöjningen gjorde så att Långhundraleden grundades upp och den var inte längre farbar under tidig medeltid. Även Fyrisån vid Flottsund blev med tiden så uppgrundad att större båtar inte kunde passera. Både Gustav Vasa och Johan III förordnade om muddringar. Under 1500-talet fanns här färja och på 1600 och 1700-talen enklare flytbroar. Under 1800-talet var ångbåtstrafiken livlig till Uppsala och gästgiveri och krogar fanns här vid Flottsund.

Nuvarande bro är en öppningsbar svängbro. Vid bron gick länge gränsen mellan Uppsala- och Stockholms län. När Knivsta/Alsike-trakten införlivades 1971 i Uppsala kommun flyttades länsgränsen söderut. Nu, sedan 2003, är Knivsta en egen kommun och en gräns går åter vid bron.

När vi ser den framrusande starka trafiken på E4an är det svårt att föreställa sig att här över Flottsundsbron gick ända fram till 1960 den huvudsakliga trafikinfarten från Stockholm till Uppsala.

19 Krusenbergs herrgård – hotell, restaurang & konferens

En slottsliknande byggnad i sten ritad av Nicodemus Tessin d.ä. uppfördes här på 1640-talet som bostad till Axel Oxenstiernas dotter Catarina och hennes make Johan Cruus. Axel Oxienstierna var ofta gäst här på sina resor mellan Stockholm och Uppsala och kopplade av från sitt arbete som rikskansler och ledare av drottning Kristinas förmyndarregering. Det sägs att han på äldre dagar fann nöje i att bara sitta stilla och lugnt meta i en av karpdammarna i trädgården. År 1716 brann herrgården ner till grunden. Den södra flygeln byggdes först upp igen under 1700-talets första hälft, sedan den norra på 1780-talet och slutligen stod nuvarande huvudbyggnad färdig 1802, ett gult sengustavianskt tvåvånings trähus med extra fint virke från Finland. Troligtvis fungerade den södra flygeln som enda bostad för ägarna till norra flygeln byggdes och när sedan huvudbyggnaden färdigställdes lät man norra flygelns sengustavianska inredning vara ifred. Följden är att här har vi ett genuint, sparat prov på en av de vackraste gustavianska miljöerna i Sverige.

Krusenbergs egendom bestod i slutet på 1800-talet även av gårdarna Fredrikslund och Kungshamn. Tre bröder, Carl, Gustaf och Emanuel Cederström, skulle ärva var sin del. Men, Gustaf utbildade sig till konstnär, reste till Paris och blev berömd målare och avstod sin del i egendomen. I sina uttrycksfulla målningar med historiska motiv tog han ibland sina släktingar eller folk från trakten som modeller och avbildade hemtraktens naturmiljöer. Så t.ex. i målningarna ”Karl XIIs likfärd” och ”Dop i Alsikeviken”. En kopia av ”Karl XIIs likfärd” hänger i ett av rummen på Krusenberg. Emanuel ärvde Krusenberg. Gårdarna Fredrikslund och Kungshamn tillföll Carl, vars döttrar 1944 överlät gårdarna till stiftelsen Carl Cederströms Minne, och som enligt önskemål 1963 avsattes som naturreservatet Kungshamn-Morga. Emanuels arvvingar sålde 1985 Krusenberg till läkemedelsbolaget Pharmacia, som pietetsfullt och initierat renoverat, byggt hotellbyggnader, konferenslokaler. Pharmacia i sin tur sålde Krusenberg år 2000 till ägarna av konferensanläggningarna Smådalarö gård och Fågelbrohus, nu en trio under logon ”Sjönära Möten”. Krusenbergs gårds marker inköptes och ägs av Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU).

I trädgården finns 126 äppelträd. En av de ca 30-talet sorter är den här framförädlade sorten ”Krusenberg”. Emanuel Cederström hade jordbruksutbildning och skapade en för sin tid berömd frukt- och prydnadsväxtträdgård. Fruktträdgården och omgivande park med lindalléer och gamla ekar har ett rikt fågelliv t.ex. ugglor, näktergal och andra sångare. Här finns också inte mindre än 10 arter fladdermöss. Utanför parken finns ädellövlund med gamla träd, alar, almar, askar, ekar, lönnar, björkar, rönnar, sälgar. Här finns buskar som måbär, try, hassel, olvon, druvfläder, hagtorn. I fuktiga

7 Milstenen sydöst om Flottsund, på östra sidan om väg 255

Milstenar är vägmärken för att ange hel, halv eller kvartsmil och upprättades vid uppmätning av vägarna i samband med anordnandet av skjuts- och gästgiveriverksamheten med början på 1600-talet. En tidig och välbehövlig infrastrukturåtgärd ! De äldsta milstenarna funna är från mitten av 1600-talet. En gammal svensk mil var 10 688 m. Ansvaret för upprättandet hade landshövdingen. På denna sten står Theodor Ankarcronas namn, landshövding 1743–1750.

16 Alsike gamla by – nuvarande Krusenberg intill väg 255

Här låg ett av de många skjutshåll och gästgiverier där de vägfarande mellan Stockholm och Uppsala kunde vila och äta. På denna vägsträckning har människor rest och rastat sedan 1500-talet då landsvägsnätet förbättrades och det blev tryggare att resa till lands. Här färdades historiskt välkända personligheter som t.ex. Linné, som i området upptäckte och namngav år 1743 en speciell klöverart, Alsikeklöver, Erik XIV, Axel Oxenstierna, drottning Kristina, och Erik Gustaf Geijer, som hade sommarboende i den norra av Krusenbergs herrgårdsflyglar.

I vissamlingen ”Gluntarne” diktar Gunnar Wennerberg om de två vännerna Glunten och Magistern som hade så svårt att ta farväl efter deras långa, glada studietid i Uppsala, men slutligen skiljdes vid Alsike värdshus (Gluntarne no 29 och 30). Magistern hade tagit examen och skulle till Stockholm och börja sin ämbetsbana.

9 Kungshamns gård och Dragontorpet

Gården Kungshamn vid Fyrisåns mynning ca en kilometer söder om Flottsund hette från början Flottsunds gård. Kanske 1700-talets ägare inspirerades till namnbytet av fornfynd och sägner om att forntidens sveakungar brukade slå läger vid denna hamnplats. Den nuvarande huvudbyggnaden uppfördes under 1740-talet i karolinerstil av Carl-Gustaf Bielke. Gården har varit s.k. rusthåll dvs. underhöll en soldat till häst, en dragon. På andra sidan väg 255 i Lunsens skogskant ligger det röda dragontorpet där dragonen med familj bodde. I slutet på 1800-talet ägdes gårdarna Kungshamn och Fredrikslund av Carl Cederström. Vid faderns död 1925 ärvde dottern Anna Cederström Kungshamn och dottern Charlotta Cederström Fredrikslund. Döttrarna överlät 1944 gårdarna till en stiftelse till deras fars minne och 1963 avsattes ägorna till naturreservat, Kungshamn-Morga-reservatet, med syfte att bevara vacker, varierad mälarnatur och ge tillgång till mark för friluftsliv. Gårdarna Kungshamn och Fredrikslund arrenderas ut och drivs som jordbruk med betesdrift bl.a. inom reservatet.

Uppsalaåsen fortsätter utmed Ekolns strand till söder om Fredrikslund och här finns böljande åshöjder, som högst ca 40 m ö.h., djupa gropar i åsen, ofta med fuktig kärrartad botten. I den stora Åsengropen norr om Fredrikslund växer ek- och björkskog med speciell markflora t.ex. bergmynta, blåsippor, gullvivor, kungsmynta, nässelklocka, bergsslok. Åsgroparna, sk. dödisgropar, anses ha uppkommit när stora isblock, som under inlandsisavsmältningen blev inbäddade i rullstensåsen, långsamt smälte av.

14 Fornborg – utsiktsplats

Söder om Morga hage är Ekolns strand hög, brant, och klippig. Här ligger rester av en fornborg. Här har man vid utsikt över mälarvikens vatten och sjöfarare. Fornborgar tillkom under tiden 400-1000 e. Kr., dvs. yngre järnålder, och tjänade som utkiksplatser och tillflyktsorter i ofärdstider.

11 Fredrikslunds gård – Morga Hage

Av Övre Morga by skapades på 1700-talet Fredrikslunds egendom. Nuvarande huvudbyggnad är från 1899. En promenad från Kungshamn söderut genom Fredrikslund till området där Morga by en gång låg visar upp en omväxlande, vacker, kuperad mälarnatur: Uppsalaåsens böljande höjder och sänkor, tallskog, lövhagar, lundar, sandstränder och klippstränder, lämpliga för bad. Här växer hassel, alm, ask, ek, rönn, nypon, måbär, täta mattor av blå- och vitsippor på våren och här finns gravfält från järnålder.

Morga by var bebodd till slutet av 1800-talet. Nu kan man se rester av bebyggelsen i form av husgrunder, rösen och gamla fruktträd. Söder om Morga hage är stranden klippig och brant med på sina ställen bergsbranter, som högst 35 m, stupande ner i sjön. Här uppe har man en vid utsikt över Mälaren. Gården Fredrikslund arrenderas och håller betesdjur. Där hagmarkerna betas och inte tillåts växa igen, kan en rik markflora överleva bl.a. vitsippor, gullvivor, nunneört, midsommarblomster, tjärblomster, brudbröd, lundkovall, skogsklöver, ängshavre, storrams, desmeknopp.

12 Djupviksvillan och Djupvikstorpet – badstränder

Söder om Kungshamn på väg mot Ekolns strand ligger Djupviksvillan som disponeras av Uppsalascouterna Wasakåren och ca 300 m därifrån Djupvikstorpet som arrenderas av Friluftsfrämjandet i Uppsala.

Fina badplatser finns utmed stränderna.

Ekoln anses betyda sjön på vars stränder ekar växer.

13 Varför man kan odla potatis och jordgubbar vid Fredrikslund

När inlandsisen försvunnit för ca 10 000 år sedan och land successivt började höja sig över havsytan, svallades grus och sand av från den uppstickande höga Lunsenurbergsplatån och Uppsalaåsen, och avsattes i lägre omkringliggande områden väster och österut. Därför finns det nu sandblandade, bördiga jordar som tillsammans med bevattning ger förutsättningar till fin potatis- och jordgubbsodling.

Milstenen söder om Fredrikslund på väg 255s östra sida

På milstenen strax söder om Fredrikslund på väg 255s östra sida står det 1/4. En kvartsmilsten. Här var det ungefär 2,5 km från Flottsunds skjutshåll/gästgiveri och ca 2,5 km till Alsike bys gästgiveri (nuvarande Krusenberg).

Dragontorpet

10 Kungseken

På sluttningen ner mot Flottsund kan man från väg 255 se resterna av den jättelika ca 700-800 år gamla ”Kungseken”. Här har enligt sägnen Gustaf Vasa rastat och Erik XIV stannat till på flykt efter sturemorden. Eken lär vara förebild till Sparbankens logo ”Spareken”. En ny ek är planterad vid sidan av den gamla.

15 Lunsenskogen sydöst om Morga på väg 255s östra sida

Här finns många stigar att vandra på och här kan man uppleva riktigt fridfull skog, plocka svamp och bär. Möta fåglar som kungsfågel, talltita, svartmes, större hackspett, spillkråka, rödvingetrast, taltrast, dubbeltrast, trädpiplärka, bofink, korp. Här finns flera mossar med stilla vattenspeglar, sumpskog med al, gran, tall, björk, mossor, ormbunkar, ängsull, starr, älggräs. Här kan man få höra tranor, kricka, enkelbeckasin, orre, järpe och träffa älg, rådjur, räv, grävling, hare och mink.

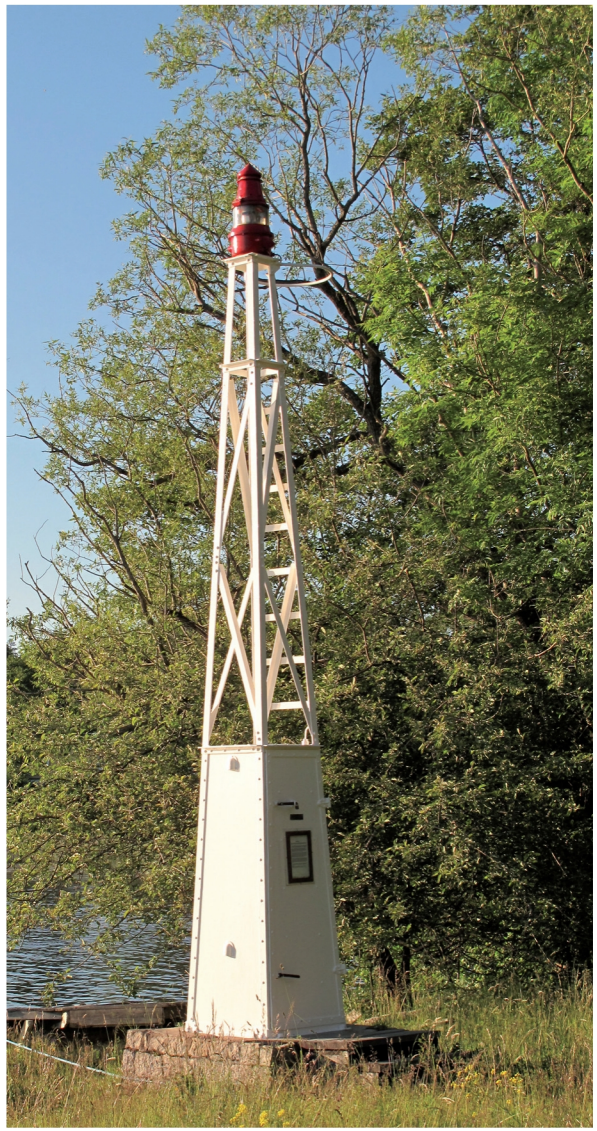

Följer man en stig eller Upplandsleden rakt sydöst ut ca 0,5 mil öppnar sig skogen i den vackra Rickebasta-Hagelstena-dalgången. I dess lägsta parti finns en botanisk raritet, naturreservatet Rickebasta alkärr, en näringsrik urskogsliknande alsumpskog.

8 Flottsunds fyr – byggnadsminne

Vid Flottsund finns en 6 m hög AGA-fyr från 1929. Den är bevarad i ursprungligt skick och fortfarande i drift med den tidens teknik, dvs. den drivs med acetylengas.

Fyren ägs och förvaltas av Uppsala kommun.

17 Milstenen mittemot gamla gästgiveriet

Milstenen är en halvmilsten och är märkt med Gustaf IIIs namnchiffer och J J Gyllenborg, landshöfding. Jacob Johan Gyllenborg var landshövding i Stockholms län 1770–1778.

18 Fattigbössan vid vägkanten

Vid vägkanten mitt emot det förutvarande gästgiveriet på andra sidan väg 255 står en s.k. fattigbössa. I denna förvarades de almosor som bygdens folk och förbifarande kunde bidra med till socknens gamla och fattiga. Alsike by fick sin första fattigbössa 1669. Den man nu kan se tillverkades i slutet av 1800-talet och har fina smidesarbeten. Överst sitter en liten flöjel med årtalet 1903. På skylten står det: ”Alsike Församlings Fattigbössa Saliga äro de barmhärtige, ty dem skall ske barmhärtighet” och på en modern skylt under: ”Alsike kyrka och församling”. Än i dag kan man lägga i en slant, men då går den till kyrkans verksamhet.

Under 1600-talet växte antalet nyrika som belönats för sina tjänster till regeringsmakten i det framväxande svenska stormaktsväldet. Dessa anskaffade mark från bondbyarna, som splittrades, och många bönder fick istället bli icke-jordägande dagsverksarbetare och torpare på de stora egendomarna. Så skedde med Alsike by när Krusenberg bildades. Man kan se små röda torp skymta i skogsbrynen. Medel från fattigbössan förslog inte långt när något hände, sjukdom, dödsfall, med de hårt arbetande invånarna i torpet.

6 Gränsstenen vid åmynningen

Några hundra meter söderut från Flottsund in på grusvägen mot Kungshamns gård ligger ett litet rött torp. I trädgården står en länsgränssten rest 1746 av landshövdingen i Stockholms län sjöofficeren Theodor Ankarcrona. På stenen står att läsa: ”År 1746 då Sverige blev hugnat med arvsfursten prins Gustafs födelse lät Theodor Ankarcrona landshövding resa denna gränssten emellan Stockholms och Uppsalalän”

partier finns brännässla, kirskål och stinksyska och lundväxter som trolldruva, tibast, underviol, lundelm, storrams, nässelklocka och glansnäva. Några ovanligare växter här är sötvedel, gulsippa, natt och dag, tulkört och axveronika.

Vid stranden finns ångbåtsbrygga, kanoter, en spa-anläggning och i trädgården en present- och blomsterbutik och tennisbanor.

4 Naturreservatet Norra Lunsen

Öster om väg 255 breder det 1,3 kvadratmil stora vildmarksartade skogsområdet ut sig. Området har sitt namn efter torpet Lunsen, beläget ungefär mitt i området. Torpet hörde på 1800-talet till Berga by i Danmarks socken. Jan Persson från Danmarksby var den siste torparen som fram till 1880 brukade litet jord, hade kor och höns här. Torpet revs 1881-82. Det nuvarande torpet byggdes i ursprunglig stil 1987 en bit från den gamla stengrunden och numera är Lunsentorpet i friluftslivets tjänst som fin rast- och övernattningsstuga.

Åtskilliga vandringsstigar går igenom reservatet. På den s.k. Upplandsleden kan man vandra med start från Flottsund österut till Lunsentorpet. Större delen av området är en högt belägen, de högsta delarna över 60 m öh, urbergsplatå bevuxen med hällmarkstallskog med renlav, ljung, lingon och mjölon, i svackorna granskog med blåbär, björk, al och ask . Området är också rikt på våtmarker, kärr och mossar, med vegetation som al, skvattram, vattenklöver, ängsull och i delarna söderöver kan man se orkidéer, nästrot, knärot, jungfru Marie nycklar, spindelblomster. Långa spänger har byggts på några ställen så att man kan vandra torrskodd över mossarna. Här kan man träffa älgar, rådjur, skogsharar, järpe, tjäder, sparvuggla, svartmes, tofsmes, korp, hackspettar, nötvecka, grå flugsnappare med mera.

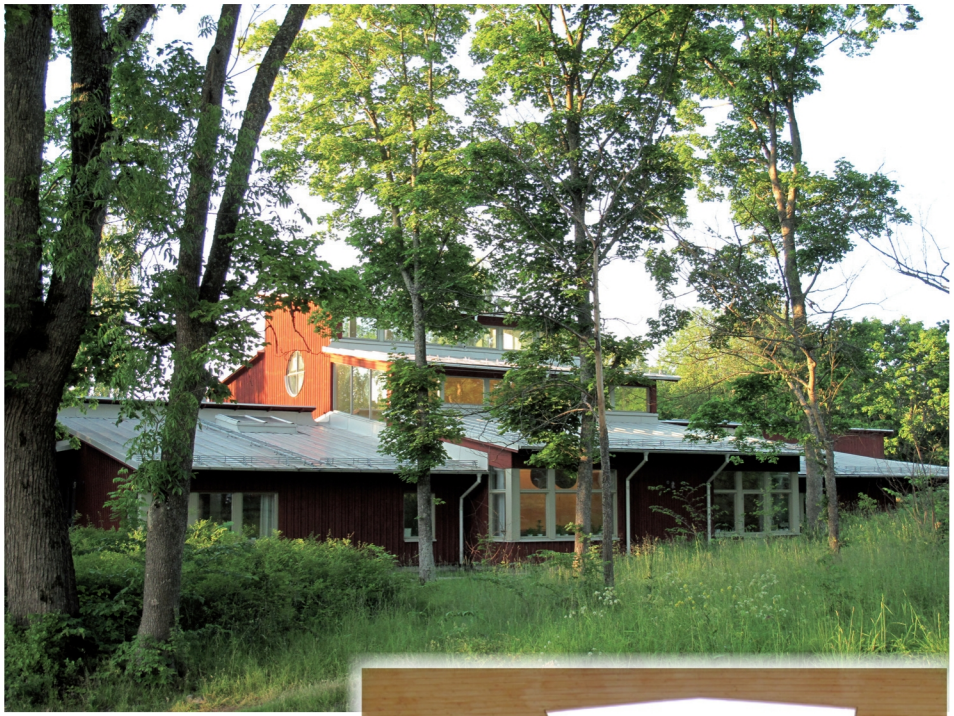
Norra Lunsen sköts och förvaltas av Uppsala kommun.

21 Alsike kyrka

Kyrkan är byggd i slutet av 1200-talet. De två senaste restaureringarna, 1858–60 och 1910–11, sätter nu sin prägel på kyrkans utseende. Kyrkan bildar, med de tillbyggda korsarmarna mot norr och söder, formen av ett kors. Dekorationsmålningarna i kyrkans inre, gjorda av konstnären Filip Månsson, tillkom 1910–11, liksom korfönstret i glasmosaik och fönstrens blyinfattade glas. Allt i typisk jugendstil. Enstaka bevarade kalkmålningar från 1400-talet finns t.ex. över dörren till sakristian och på södra långväggen. Dessa avbildar apostlar. Från 1400-talets början är också det stora lidandekrucifixet. Från taket hänger fem rikt arbetade ljuskronor av mässing. Fyra av dem är från 1600-talet och den som hänger i norra korsarmen är från 1911. Ljusplåtarna och ljusarmarna i driven mässing är 1600-talsarbeten. När samtliga ljus i kronor och ljushållare utmed bänkarna och på väggarna är tända är kyrkan strålande vacker. På väggen till höger om dörren till vapenhuset finns en liten kyrkohistorik skriven. Utanför ingången till kyrkan är placerad en 1,9 m hög runsten som hittades 1947 vid grundförstärkningsarbeten. Den låg under dörren till vapenhuset. Vapenhuset byggdes på 1400-talet och runstenen togs då som byggmaterial förmodligen från de omkringliggande fornlämningsområdena. Runtexten lyder: ”Sibbe och Ingrid lät resa stenen efter G?ge (och) efter Hård sina söner (och) Sigmund och Sigfrost (efter) sina bröder. Öpir ristade.”

Öpir var en mycketanlitad runristare i slutet av 1000-talet och har ristat ett 80-tal stenar.

2 Sävja kyrka

Granne med Linnés gård ligger den röda Sävja kyrka och församlingsgården som byggdes 1984 i en av Uppsalas nyare stadsdelar. Kyrkorummet är ljust och ger ett harmoniskt intryck med tre stora väggmålningar av konstnären Hans Lindström: Klippan – Vattnet – Växten, - tankar kring världens skapelse.

23 Naturreservatet Rickebasta alkärr – säregen, ovanlig vegetation

Någon kilometer in på Rickebasta- Hagelstenavägen och söder om Alsike prästgård ligger ett ca 600 m långt och ca 200 m brett sumpskogsområde i en svacka. Här växer gammal alskog på socklar, ”styltrötter”, runt alsocklarna växer frodiga ormbunkar, ek-, hult-, lund-, och skogsbräken och mossor. På de murknande, kullfallna trädstammarna finns en rik svamp- och mossflora, bl.a. lackticka, kärrskedmossa, spjutmossa, alsidenmossa (rödlistad), stor gräsmossa, haldanenmossa, cypressfläta, skuggstjärnmossa, källpraktmossa. Bland det stora antalet ovanliga insekter kan nämnas kortvingen Stenus excubitor. Här inne i ett ständigt skymningsljus, bland de mörka vattenytorna och den frodiga växtligheten får man intryck av att befinna sig i ett tropiskt mangroveträsk. Kanske inte den mest tilltalande utflyktsmiljön, men mycket originell och sevärd. På våren hörs trastar och näktergalen här och på avstånd i skogsbrynet susar morkullan förbi.

Natur- och kulturstråk i söder

Följ med på tur och upplev natur- och kultursevärdheterna i detta unika område söder om Uppsala som gjort för närturism. Här har vi i koncentrat stor vildmarksskog, hällmarksområden, myrar, rullstensåsens särpräglade böljande landskap, lång Mälarstrand av skiftande slag, hagmarker, torrängar, herrgårdslandskap med alléer, lövlundar, åker och äng, och en rikedom av kulturminnen alltifrån bronsålder och framåt till vår egen tid.

Vi börjar från norr.

Några av våra sponsorer

UPPLANDS STIFTELSEN
NATURVÅRD & FRILUFTSLIV

Sunnersta Herrgård

Nordea

HELMS
ANTIKVITETSHANDEL
VASSUNDA PRÄSTGÅRD

Knivsta Företagarförening

Handelsbanken Knivsta

©Ylva Dahlström 2009

Gruppen för Cykel- och Promenadväg utmed Gamla Stockholmsvägen, väg 255, Uppsala Sävja/Nåntuna-Vassunda/Edeby (Gång/Cykelväg NU – Uppsala-Vassunda)

Källor

Svensk Uppslagsbok, Nationalencyclopedin, Nordisk Familjebok

Naturvårdsinventering av Uppsala kommun 1988–1996, Alsike socken, Rapport 35/40, Uppsala kommun, 1997

Naturreservat i Uppsala län, Upplandsstiftelsen 1995

Vägvisare till naturen i Uppsala län, Länsstyrelsen 1982

Hembygds- och fritidskarta över Danmarks församling och Kungshamn-Morga naturreservat, Danmarks hembygdsförening 1989

Artikel UNT 27 maj 1993: Tema SÄVJA

Artikel UNT 5 juli 1976: Kungshamn-Morga

Kungshamn-Morga Naturreservat i Uppsala län, broschyr, Länsstyrelsen 1976

Norra Lunsen Naturreservat i Uppsala län, broschyr, Uppsala kommun 2007

Sigtuna/Knivstabygden, artikel vecka 15, 2007: "Landskap med ålderdomligt skimmer"

Sigtuna/Knivstabygden, artikel vecka 12, 2006: "Bössa med anor"

Krusenberg – ett landskap som berättar, broschyr SLU 2007

Krusenberg herrgård, broschyr, Krusenberg Herrgård

Norra flygeln på Krusenberg Herrgård, broschyr, text: Lars Sjöberg, Krusenberg Herrgård

Om äppelsorterna vid Krusenberg Herrgård, stencil, text: Mats Gustafsson, sep. 2007

Stora boken om Mälardalens slott och herremansgårdar, Jane Hellstedt, 2002

Vägvisare till kyrkorna i Uppsala län, Länsstyrelsen, Upplandsmuséet & Uppsala stift 1997

Alsike kyrka, Bengt Ingmar Kilström & Inger Estham, 1971

Vassunda kyrka, Bengt Ingmar Kilström, 1968

Das Bootgräberfeld von Tuna in Alsike, Hjalmar Stolpe & T.J. Arne, 1934

Uppsala Länsstyrelses hemsida vintern 2009

Uppsala, Knivsta och Sigtuna kommuners hemsidor vintern 2009

Foto & formgivning: Maria Wold-Troell, Panterdata